

*Fundamental
Sources of
Ecocritical
Perspective in
Turkish Culture and
Yaşar Kemal*

Author

Dr. Menekşe YAVUZ

© Copyright 2024

Printing, broadcasting and sales rights of this book are reserved to Academician Bookstore Inc. All or parts of this book may not be reproduced, printed or distributed by any means mechanical, electronic, photocopying, magnetic paper and/or other methods without prior written permission of the publisher. Tables, figures and graphics cannot be used for commercial purposes without permission. This book is sold with banderol of Republic of Türkiye Ministry of Culture.

ISBN

978-625-399-583-6

Page and Cover Design

Typesetting and Cover Design by
Academician Bookstore

Book Title

Fundamental Sources of Ecocritical
Perspective in Turkish Culture and Yaşar
Kemal

Publisher Certificate Number

47518

Author

Dr. Menekşe YAVUZ
Halic University

ORCID iD: 0000-0003-1260-4349

Printing and Binding

Vadi Printingpress

Bisac Code

LIT000000

Publishing Coordinator

Yasin DİLMEN

DOI

10.37609/akya.2997

Library ID Card

Yavuz, Menekşe.

Fundamental Sources of Ecocritical Perspective in
Turkish Culture and Yaşar Kemal / Menekşe Yavuz.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

289 page. : table, figure. ; 135x210 mm.

Includes Bibliography.

ISBN 9786253995836

1. Education.

GENERAL DISTRIBUTION

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Preface

Every researcher can access a wealth of information with the opportunities provided by the literature at hand. For this reason, I am indebted to the rich literature composed of sources from researchers in Yaşar Kemal, ecocriticism, ecofiction, ecology and nature, and cultural studies, and to the researchers who contributed to the formation of this literature. These people are those who continue to strive with the aim of stopping the slaughter and destruction against our world's ecotexture today, inviting us to common sense and responsibility towards nature, and leaving a world where our children can breathe. Thanks to my profession, which provides the most suitable environment for examining the conditions imposed by the era, and my university environment, which consists of different perspectives that I can observe, I can say that a noteworthy study has emerged in this context. Thus, I have had the opportunity to discuss many theories and thoughts on a common ground with a holistic approach, as literature is a field that allows interdisciplinary research.

I cannot thank enough my beloved Nehir, from whose eyes I stole time meant for motherhood, and when I realized her longing, I was overwhelmed with deep guilt. And to all the children, who are our future in Nehir's eyes... There will certainly be shortcomings and mistakes. I hope these will be forgiven in light of the good intentions of the work done.

Forever grateful to Atatürk..."

Dr. Menekşe YAVUZ

2023, İstanbul

Contents

1. <i>Introduction</i>	1
2. <i>Ecocriticism and Its Basic Concepts</i>	11
3. <i>The Fundamental Sources of Ecocritical Perspective in Turkish Culture</i>	55
4. <i>Reading Yaşar Kemal's Novels With An Ecocritical Approach</i>	95
4.1. Yaşar Kemal's Narrative Universe.....	95
4.2. Ecocultural Memory and Ecocultural Traces.....	99
4.3. Migration, Urbanization and Ecoviolence: Why Did the Birds Leave? Why Did the Sea Turn Away?.....	122
4.4. Social Change: Cultural Corruption and Alienation to Nature.....	148
4.5. Elements of Ecocriticism in Yaşar Kemal's Novels and the Symbolic Values of Indicators in the Narrative.....	171
Conclusion	267
Primary Sources	275

Primary Sources

- Kemal, Yaşar. **Ağrıdağı Efsanesi**. İstanbul: YKY, 2018. (1st Ed. 1970)
Al Gözüm Seyreyle Salih. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1976)
Baldaki Tuz. İstanbul: YKY, 2017. (1st Ed. 1974)
Binbir Çiçekli Bahçe. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 2009)
Çıplak Deniz Çıplak Ada. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 2012)
Demirciler Çarşısı (Akçasazın Ağaları 1). İstanbul: YKY, 2019. (1st Ed. 1974)
Deniz Küstü. İstanbul: YKY, 2014. (1st Ed. 1978)
Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana (Bir Ada Hikâyesi). İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1997)
Hüyükteki Nar Ağacı. İstanbul: YKY, 2019. (1st Ed. 1982)
İnce Memed. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1955)
Kimsecik I, 8.bs. İstanbul: YKY, 2022. (1. Ed.1980)
Kuşlar da Gitti. İstanbul: YKY, 2019. (1st Ed. 1978)
Karıncanın Su İçtiği. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 2002)
Ortadirek (Dağın Öte Yüzü I). İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1960)
Ölmez Otu (Dağın Öte Yüzü III). İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1968)
Tanyeri Horozları. İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 2002)
Tek Kanatlı Bir Kuş. İstanbul: YKY, 2021. (1st Ed. 2013)
Teneke. İstanbul: YKY, 2017. (1st Ed. 1955)
Yanan Ormanlarda Elli Gün. İstanbul: YKY, 2021. (1st Ed. 1955)
Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor. İstanbul: YKY, 2011. (1st Ed. 1992)
Yer Demir Gök Bakır (Dağın Öte Yüzü II). İstanbul: YKY, 2020. (1st Ed. 1963)
Yusufoçuk Yusuf (Akçasazın Ağaları 2) İstanbul: YKY, 2019. (1st Ed. 1975)

Secondary Sources

- Abasıyanık, Sait Faik. **Son Kuşlar**. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.
Abdula, Kemal. **Mitten Yazıya veya Gizli Dede Korkut**, İstanbul: Ötügen Neşriyat, 2019.
Akbayır, Sıddık. **Bohem Orhan Âşık Kemal**. Ankara: Lim Yayınları, 2018.
Aksu, Evrim Durmaz “Hukuka Güvenebilir miyiz? Ekolojik Distopyalar ve Gerçek Felaketler”, **Hukuk Kuramı**, Vol.: 6, Iss.: 2, (2019): 1-21.

- Akten M., Akten S., (2005, 8-10 Eylül). *Ekolojik Planlama Yaklaşımı ve Gölcük Tabiat Parkı Örneğinde İrdelemesi* <http://ormanweb.isparta.edu.tr> (accessed April 24, 2023).
- Andaç, Feridun. **Sözün Büyücüsü**. İstanbul: Kavis Kitap, 2012.
- Anton, Lorena. **Cultural Memory**, Chapter 10, 2016.
- Anonim, "Büyük Reisten Çevre Dersleri", **Köprü Dergisi**, c.11. s.126 (1988): Anonimden (as cited in İbrahim Ünal, Çevre, **İslâm ve İnsan**, (İstanbul: Gençlik Yayınları, 1994).
- Arat, Reşit Rahmeti, Bang, W. **Oğuz Kağan Destanı**, İstanbul: Burhaneddin Basımevi, 1936.
- Arıkan, Arda. "Edebî Metin Çözümlemesi ve Ekoleştirir". **Mediterranean Journal of Humanities**. Vol.:1. Iss.:1(2011): pp. 43-51.
- Assman, Jan. **Kültürel Bellek -Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik-**, Trans. Ayşe Tekin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2015.
- Ata, Sezgin. "Sürdürülebilir Bir Barbarlığa Doğru mu? Özgürlükçü Bir Topluma Doğru mu?", **Özgür Üniversite Forumu**, Vol.: 19 (2020): pp. 35-54 (as cited in Arzu Maltaş, "Ekoloji Ekoseninde İnsan-Doğa İlişkisi ve Özne Sorunu", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Vol.: 17, Iss.: 29, 2015).
- Ayaydın, Günül Özlem. "Yaşar Kemal'in İstanbul'u'na Çevreci Bir Yolculuk". Master's Thesis. Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- Ayaz, Hüseyin. "Çevreci Eleştiri Üzerine Genel Bir Değerlendirme". **Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**. Vol.: 1. Iss.:3 (2014): pp. 278-292.
- Bodo, Tombari. "Rapid Urbanisation: Theories, Causes, Consequences and Coping Strategies". **November Geographical Research** 2(3): pp. 2019. 32-35.
- Balent, Gökçe Karayegen. "Çevre Yanlısı Tutum ve Davranışların Ahlâki Temelleri", **Çevre Psikolojisi**, Ed. Gözde Kırıl Uçar, Derya Hasta. Ankara: Nobel Yayınları, 2020: pp. 145-163.
- Baran, G. Aylin. "Toplum, Birey ve Çevre İlişkileri". **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Vol.:10. Iss.: 1.(1993): pp. 261-278.
- Baran, Lokman. "Yaşar Kemal'in Dağın Öte Yüzü Üçlemesinde Mitos Yaratılış Süreci ve Gelişimi", **Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, Vol.:2, Iss.: 3. (2013): pp. 5-18.
- Barndabur A. Calare ve Al-Hassan Nasser. "Athamneh The Hero With A Thousand Faces In Yaşar Kemal's Çukurova Trilogy: The Other Face Of The Mountain", **Doğuş Üniversitesi Dergisi**. Vol. : 4, Iss.: 1. 20 (2003): pp. 1-14.
- Bayat, Fuzuli. **Türk Mitolojik Sistemi 1**, İstanbul: Ötügen Neşriyat, 2012.
- _____. **Türk Mitolojik Sistemi 2**, İstanbul: Ötügen Neşriyat, 2012.
- Blog, "Ekoanksiyete Nedir?" <https://www.isbank.com.tr/blog/eko-anksiyete-nedir> (accessed April 26,2023).
- Boratav, Pertev Naili. **Koroğlu Destanı**, İstanbul: Adam Yayınları, 1984.
- _____. **Türk Mitolojisi -Oğuzların: Anadolu, Azerbaycan ve Türkmenistan Türklerinin Mitolojisi-**, Ankara: BilgeSu Yayınları, 2012.

- Bronislaw Malinowski, **Bilimsel Bir Kültür Teorisi**, çev. Saadet Özkal, İstanbul: Kabcacı Yayınları, 1992.
- Bender, M. "Tribes of snow: Animals and plants in the Nuosu Book of origins", **Nanzan University**, Vol.: 67 (2008): pp. 5-42.
- Berkes Fikret, Mine Kışlalioğlu. **Ekoloji ve Çevre Bilimleri**. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003.
- Bookchin, Murray. **Ekolojik Bir Topluma Doğru**, çev. Abdullah Yıldız. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1996.
- Bookchin, Murray. **Toplumsal Ekoloji ve Komünalizm**, İstanbul: Sümer Yayıncılık, 2017.
- Bozkurt, Nejat (Haz./Çev.). **Hegel/Fikir Mimarları Dizisi**. İstanbul: Say Yayınları, 2005.
- Budan, Cem Yılmaz. "Çevreci Eleştiri Bağlamında Yaşar Kemal'in Kuşlar'da Gitti Romani Üzerine Bir Değerlendirme". **Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Vol.: 2, İss.1(2017): pp. 1-20.
- Buell, Lawrence. **The Future of Environmental Criticism: Environmental Criticism and Literary İmagination**, (USA: Lawrence Buell, 2005).
- Bulut, Dilek. "An Ecocritical Analysis of George Orwell's Coming Up for Air". **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Vol.: 22. İss.:1 (2005): pp. 237-248.
- Bulut, Dilek. "Çevre ve Edebiyat: Yeni Bir Yazın Kuramı Olarak Ekoeleştiri". http://www.littera.hacettepe.edu.tr/TURKCE/17_cilt/dilek.htm (accessed July 25, 2021).
- Capra, Fritjof. **Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası**, çev. Mustafa Armağan. İstanbul: İnsan Yayınları, 1984.
- Cebe, Günil. "Bir Adanın Hikâyesini Anlatmak: Yaşar Kemal'de Tarih, Bellek ve Doğa", **Erdem**, (68), (2015): pp. 5-22.
- Chovanec, Mathew. "Shifting Baselines and Cognitive Estrangement in Yaşar Kemal's Demirciler Çarşısı Cinayeti". **Edebiyat Eleştirisi Dergisi**. Vol.: 0. İss.: 13 (2020): pp. 29-63.
- Corbett, John. "Ravenstein E. G., The Laws of Migration". **Journal of the Statistical Society of London**, Vol. 48, İss. 2,(2003): pp. 167- 235.
- Çataltaş, Füsun. "Çevre Sorunları ve İnsan Hakları". **İnsan ve Çevre**. ed. Yaman Örs. Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, (1982): pp. 65-67.
- Çoruhlu, Yaşar. **Türk Mitolojisinin Ana Hatları**, İstanbul: Kabcacı Yay. 2002.
- Çiftçi, Aysel. "Anglo-Amerikan ve Anadolu kültürlerinin yirminci yüzyılda doğaya karşı tutumu: John Steinbeck'in «Gazap Üzümleri», George Orwell'in «Soluksuz Zaman», Yaşar Kemal'in «Hüyükteki Nar Ağacı» ve Fakir Baykurt'un «Kaplumbağalar» romanlarının ekoeleştirel çözümlemeleri". Master's Thesis. Crciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Clark T. **The Cambridge Introduction to Literature and the Environment**. New York: Cambridge University Press, 2011.
- Clayton S., E. Kals, I. Feygina, "Justice and environmental sustainability", **Handbook of social justice theory and research**, Ed. C. Sabbagh, M. Schmitt, (Newyork: Springer, 2016): pp. 369-386'dan (as cited in Gözde Kırıl Uçar,

- Markus M. Müller, “Çevresel Adalet”, **Çevre Psikolojisi**, Ed. Gözde Kırıl Uçar, Derya Hasta (Ankara: Nobel Kitap, 2020).
- Davletov, Timur B. **Şaman Doğa'nın Şifası Uyanınca**. İstanbul: Asi Kitap, 2020.
- Demirli, Ekrem. “Doğayı Bencilce Savunmak: “Yeni Bir Sözleşme Mümkün Müdür?””, **Lacivert**, Iss.:82. (2021): p. 17.
- Dindar, Gülşah. “Derin Ekoloji Hareketi ve Ekoeleştiri: Bir Garip Orhan Veli”, **Ekoeleştiri: Çevre ve Edebiyat**, Ed. Serpil Oppermann. Ankara: Phoenix Yayınevi, (2012): pp. 59-60.
- Dobson, Andrew. **Ekolojizm**. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2017.
- Doğrul, Tuba. “Halikarnas Balıkçısı'nın hikâye ve romanlarına ekoeleştirel bir bakış”. Master's Thesis. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Dolcerocca Ö. Nergis, Ergin Meliz. 2016. Edebiyatta Ekoeleştirel Yaklaşımlar: Ekoşiir ve Elif Sofya. **SOFAD**. Vol.: 0. Iss.:36 (2016): pp. 297-314.
- Eko Marc, “Ekoloji Terimleri”, www.ekoloji.com/ (accessed April 25, 2023).
- Eğribel, Ertan, Özcan, Ufuk. **Değişim Sosyolojisi**. İstanbul: Kitabevi, 2011.
- Ekoloji Sözlüğü, “Ekoloji Terimleri” www.ekoloji.com (accessed April 25, 2023).
- Eliade, **Mircea Şamanizm**. Trans. İsmet Birkan. Ankara: İmge Kitabevi, 1999.
- _____. **Mitler, Rüya ve Gizemler**, İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2017.
- Erçöşkun, Özge Y. “Geleneksel Türk Kentinden Sürdürülebilirlik Çıkarımları”, **Kent Araştırmaları Dergisi**, Vol.:7, Iss.:19. (2019): pp. 522-549.
- Erdogan, Hilal. “Dede Korkut Oğuznamelerinde doğa, insan ve mekân ilişkileri”. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Ergin, Muharrem. **Orhun Abideleri-İnceleme-**, İstanbul: Boğaziçi Yayınları, 1996.
- _____. **Dede Korkut Kitabı I**, Ankara: TDK Yayınları, 1994.
- Ergun, Metin “Türk Ağaç Kültü İnancının Dede Korkut Hikâyelerindeki Yansımaları”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı -Belleten-** 1998, Vol. :46, Iss.: (1998/1): pp. 71-80.
- Ergun, Pervin **Türk Kültüründe Ağaç Kültü**, Ankara: AKM Yayınları, 2012.
- Ertaş, Şeref. **Çevre Hukuku**. İzmir: Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 1997.
- Esin, Emel. **Türk Kozmolojisine Giriş**, İstanbul: Kabalıcı Yay, 2001.
- Everett S. Lee, “A Theory of Migration”, **Demography**, Vol.: 3, Iss.: 1 (1966): pp. 47-57.
- Fikirli, Özlem; Ünlü, Hülya; Yücel, Emir. “Türkiye’de Eko-İnovasyon Göstergeleri ve Eko-İnovasyon Etkinliği”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, Vol.: 1., Iss.: 17, (2021): pp. 104 – 126.
- Fromm, Erich. **Yeni Bir İnsan Yeni Bir Toplum (Yanılsama Zincirlerinin Ötesinde)**. Trans. Necla Arat. İstanbul: Say Yayınları, 1989.
- Greg Garrard. **Ecocriticism**. (Newyork: Routledge,2012) 96. (Aktaran Seval Şahin.“Bilge Karasu'nun Apokaliptik Bir Anlatısı: İncitmebeni”. **Folklor/ Edebiyat Dergisi**. Vol.: 27. Iss.:107 (2021).
- Garrard, Greg. **Ekoeleştiri**. İstanbul: Kolektif Yayınları, 2017.

- Geray, Cevat. "Çevre için Eğitim". **İnsan ve Toplum**. Ed. Ruşen Keleş. Ankara: İmge Kitabevi, (1997): pp.323-340.
- "Girls education in climate strategies", Brookings, <https://www.brookings.edu> (accessed September 22, 2021).
- Glotfelty, Cheryll. "Literary Studies in an Age of Environmental Crisis". **Ecocriticism Reader**. Ed. Cheryll Glotfelty, H. Fromm. Athens: Georgia Up, (1996): pp. xv-xxxvii.
- Gonagova, Yasaman. "Ekoeleştiri bağlamında Buket Uzuner'in "Tabiat dörtlmesi" serisindeki üç roman üzerine bir değerlendirme". Master's Thesis. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Gülensoy, Baybars. "Şaman (Kam) Davulundaki "İmler" ve "Tamgalar", **Türk Yurdu**, Iss.: 336 Ağustos 2015.
- Güngör, Turan Özgür. "Daniel Defoe'nin Robinson Crusoe, Charles Dickens'in Hard Times (Zor Zamanlar), Graham Swift'in Waterland (Su Diyarı) adlı eserlerinin ekoeleştirel açıdan incelenmesi". PhD Dissertation. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Gürbüz, Özge Nilay Erbalan. "Ekoeleştirel Bir Perspektiften Yönetmenin İnsan Dışı Doğayla İlişkisi", **SineFilozofi Dergisi**, 2020 (2020): pp. 149-162.
- Gürpınar, Ergun. **Çevre Sorunları**. İstanbul: Der Yayınları, 1995.
- Gürsel, Nedim. **Yaşar Kemal Bir Geçiş Dönemi Romancısı**. İstanbul: Doğan Kitap, 2008.
- İklim Değişikliğine Uyum Eğitimi, <https://www.iklimiduy.org/terimler-sozlugu/> (accessed June 05, 2023).
- İnam, Ahmet. "Çevre Sömürüsü ve Çerçvelenmiş Çevre". **Teori**. Iss. : 39. (1993): p. 43.
- İnan, Abdulkadir. **Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar**, Ankara: TTK Yayınları, 1986.
- _____. "Türklerde Su Kültü İle İlgili Gelenekler", **Makaleler ve İncelemeler I**, Ankara: TTK Yay, 1998.
- _____. "Türk Boylarında Dağ, Ağaç ve Pınar Kültü", **Makaleler ve İncelemeler II**, Ankara: TTK Yay, 1998.
- İyem Gamze. "Anadolu'yu Dünyaya Taşıyan Efsane: Yaşar Kemal". **Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Masal**. Vol.: 2.Iss.: 8 (2017): pp. 4-10.
- Kalafat, Yaşar. **Halk İnançlarından Mitolojiye I**, Ankara: Berikan Yayınevi, 2009.
- Kabaoğlu, İbrahim. **Çevre Hakkı**. İstanbul: İletişim Yayınları, Year None.
- Karaosmanoğlu, Filiz. "Sürdürülebilir Türkçemiz İçin", <https://www.dunya.com> (accessed April 24, 2023).
- Kasay Abdullah. **Düşüncemizde Gelenekselci Ekol Eleştirisi (Tradisyonalizm)**. Ankara: Pruva Yayınları, 2020.
- K. Olick, Jeffrey. "Kolektif Bellek: İki Farklı Kültür", Çev. Meral Güneşdoğmuş, **Moment, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi**, Ankara, Vol.:1, Iss.:2 (2014): pp. 175-211.
- Kiraz, Sibel. **Yabancılaşma Sorunu ve Hegel**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Unpublished Master's Thesis, 2011.

- Koçak, Aynur. **Mitlerle Varoluş Yolculuğu**. İstanbul: Alfa Yayınları, 2016.
- Kongar, Emre. **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği**. İstanbul, Remzi Kitabevi, 2019.
- Lacan, Jacques. **Psikanalizin 4 Temel Kavramı -Seminer 11. Kitap**. Trans. Nilüfer Erdem. İstanbul: Metis Yayınları, 2013.
- Leonard Scigaj, "Revelling in the Referential Flux", **Reading Under the Sign of Nature**, Ed. John Tallmage, H. Harrington. Salt Lake City: Utah UP, (2000): pp. 333-349.
- Livaneli, Zülfü. **Gözüyle Kartal Avlayan Yazar**. İstanbul: İnkılap Yayınları, 2021.
- Malinowski, Bronislaw. **Bilimsel Bir Kültür Teorisi**, Trans. Saadet Özkal, İstanbul: Kabcacı Yayınları, 1992.
- , **İlkel Toplum**. çev. Hüseyin Portakal. İstanbul: Öteki Yayınevi, 1998
- Maltaş, Arzu. "Ekoloji Ekeseninde İnsan-Doğa İlişkisi ve Özne Sorunu", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Vol.: 17, Iss.: 29 (2015): p. 4.
- Martindale, Don. "Şehir Kuramı", **Şehir ve Cemiyet**. çev. Ahmet Adoğan. İstanbul: İz Yayınları, 2000.
- Mevlâna. **Fihî Mafih**, Trans. Meliha Ambarcıoğlu. İstanbul: MEB Yayınları, 1989, as cited in İbrahim Özdemir, **Çevre, İnsan ve Sorumluluklarımız**. İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2020.
- Mevlâna. **Mesnevî**, Trans. İzbudak. İstanbul: MEB Yayınları, 1988, as cited in İbrahim Özdemir, **Çevre, İnsan ve Sorumluluklarımız**. İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2020.
- Mutlu, Betül. Başoğlu, Nuran. 2012. "Ekoeleştirici Kuramına Göre Aytül Akal'ın Ağaç Masalları'nda İnsan-Doğa İlişkisi". V. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yaşayan Yazarlar Sempozyum Dizisi Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Aytül Akal Sempozyumu. 9-11 May 2012. Eskişehir.
- Morris, Brian. **Antropoloji, Ekoloji ve Anarşizm**. İstanbul: Kolektif Kitap, 2018.
- Naci, Fethi. **Bir Hikâyeci: Sait Faik Bir romancı: Yaşar Kemal**. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1990.
- Nasr, Seyyid Hüseyin. **İnsan ve Tabiat**. İstanbul: İnsan Yayınları, 2020.
- Nişanyan Sözlük, "Çevre", <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/%C3%A7evre> (accessed April 28, 2023).
- Oğuzertem, Süha. **Eleştirirken -Modern Türkçe Edebiyat Üzerine Yazılar**. İstanbul: İletişim Yayınları, 2018.
- Oktay, Ahmet. **Toplumcu Gerçekçiliğin Kaynakları**. İstanbul: Everest Yayınları, 2003.
- Onural, Ece. "Yaşar Kemal'in romanlarının tema, zihniyet, yapı ve anlatım bakımından incelenmesi". PhD Dissertation. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Oppermann, Serpil. **Ekoeleştirici, Çevre ve Edebiyat**. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2012.

- . “Doğa Yazınında Beden Politikası”. www.littera.hacettepe.edu.tr. (accessed September 04, 2021.)
- Ögel, Bahattin. **Türk Mitolojisi I**, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1993.
- Örs, Yaman. “Doğal Çevre ve Biz”. **İnsan ve Çevre**. ed. Yaman Örs. Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, (1982): pp. 11-15.
- Özdağ, Ufuk. **Çevreci Eleştiriye Giriş**. Ankara: Ürün Yayınları, 2017.
- Özdağ, Ufuk. “Sessiz Bahar’dan Sonra Ses Getiren Elli Yıl: Kadın, Çevre, Sağlık”. 2011. **Edebiyat Fakültesi Dergisi**. Vol.: 28. Iss.: 2 (2011): pp. 179-199.
- Özdemir, İbrahim. **Çevre, İnsan ve Sorumluluklarımız**. İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2020.
- Özgün, Özge. “Margaret Eleanor Atwood’un Oryx and Crake, The Year of the Flood ve Maddaddam romanlarına ekoeleştirel bir bakış”. Master’s Thesis. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Özkan, İsa. “Köroğlu Destanı’nda Kahraman ve Atının Doğumu ile İlgili Motiflerin Tahlili”, **Türk Dili**, Vol. : 549, (1997): pp. 223-233.
- Öztürk, M. Orhan. **Özerk Benlik, Kul Benlik**. İstanbul: Okyanus Yayınları, 2016.
- Özot, S. Gamze. **Ekoeleştirel Yaklaşımdan Kültürel Bellek Sorgulamasına Melisa Gürpınar Metinleri**. Ankara: Sonçağ Akademi Yayınları, 2019.
- Özyurt, Kemal. “Doğa ve İnsan Karikatür Yarışması”, <https://kozyurt.blogspot.com>. (accessed August 28, 2021).
- Pepper, D. **The Roots of Modern Environmentalism**, 1st Ed. (London: Routledge, 1984), 17 (as cited in Hasan Yaylı, Refikyaslıkaya, “İnsan Doğa İlişkisi Tasarımında Radikal Dönüşüm”, **International Journal of Science Culture and Sport**, p.3. 2015).
- Petersen, William. “A General Typology of Migration”, **Amerikan Sociological Review**, Vol: 23.(1958): pp. 256-266.
- Poyraz, Mehmet. **Değişimin Destancısı Yaşar Kemal**. Ankara: SR Yayınevi, 2020.
- Püsküllüoğlu, Ali. **Yaşar Kemal Sözlüğü**. Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2019.
- Rayman, Hayrettin. **Eski Türklerde Üç Din: Şamanizm, Budizm, Maniheizm**. Ankara: Karınca Kitap, 2016.
- Ravenstein, E. G. “The Laws of Migration”. **Journal of the Statistical Society of London**, Vol. 48, Iss. :2, pp. 167- 235
- Roux, Jean-Paul. **Ort Asya’da Kutsal Bilgiler ve Hayvanlar**, İstanbul: Kabalci Yayınevi, 2005.
- Rueckert, William. “Literature and Ecology”. **The Ecocriticism Reader**, ed. Cherly Glotfelty, Harold Fromm. Athens: Georgia UP, (1996): pp. 105-123.
- Ülgener, Sabri. **Zihniyet, Aydınlar ve İzm’ler**. Ankara: Mayaş Yayınları, 1983.
- “Sağlık Hizmetleri ve Çevre Koruma Kanunu (091182 S.K.)”. **Resmî Gazete**, 17863, Kasım 1982.
- Sadak, Yalçın. **Yaşar Kemal ya da Dionysos’un Dönüşü**. İstanbul: Öteki Yayınevi, 2017.
- Sakhiyan, Meral. **Yaşar Kemal**. İstanbul: Gerekli Kitaplar, 2019.

- Schroder, Ralph. **Max Weber ve Kültür Sosyolojisi**. çev. Mehmet Küçük. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1996.
- Schuon, Frithjof. **Spiritual Perspectives and Human Facts**. Londra: Perennial Books, 1953.
- Seçgel, Gürcan. **Biz Ezelden Çevreciyiz**. İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 2015.
- See, Khoo Siow; Hashim, Ruzy Suliza; M.M., Raihanah. "Cultural Diversity: Exploring Eco-Cultural Memories in Hilary Tham's Tin Mines and Concubines", **Kemanusiaan** Vol. : 29, Iss.: 1, (2022): pp. 213–232.
- Sentrum, "Ekolojik Denge Nedir?", <https://www.sentrum.com.tr/blog/ekolojik-denge-nedirn> (accessed April 26, 2023).
- Sezer, Taner; Sezer, Bengü. "Herkes için Türkçe Derlem" <https://tscorpus.com>. (accessed April 23, 2023.)
- Shiva T. ve Mies M. **Ekofeminizm**, çev. İ. Urkun Kelso. İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi. 2014.
- Smith, Anthony D. **Toplumsal Değişme Anlayışı**. İstanbul: Gündoğan Yayınları, 2011.
- Şahin, Seval. "Bilge Karasu'nun Apokaliptik Bir Anlatısı: İncitmebeni". **Folklor/ Edebiyat Dergisi**. Vol.: 27. Iss.: 107(2021): pp. 649-660.
- Şeker, Aziz. **Homeros'tan Binboğalara**. Ankara: SABEV, 2014.
- Şeker, Aziz. "Yaşar Kemal'in Romanlarında Ekososyoloji", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi** Vol.: 23, Iss.: 1 (2019): pp. 158-176.
- Tamkoç, Günseli. "Derin Ekolojinin Temel Çizgileri", **Birikim Dergisi**, s. 57-58 (1994): 87-91 (as cited in Fatih Kırışık, "Ekolojik Sorunların Çözümünde Derin Ekoloji Yaklaşımı", **Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Vol.: 9, Iss. : 2, (2013).
- Taş, Kibar. "Ağaçeri Kavminin Geçmişten Bugüne Uzanan Tarihi ve Tahtacı Cemaatiyle Bağlantısı", **AD**, Vol.: 42, Iss. :73, (2023): pp. 407-435.
- Tekin, Latife. **Berci Kristin Çöp Masalları**. İstanbul: Can Yayınları, 2020.
- Temur, Nezir. "Bir Evren Tasavvurunun Nesnelere Dünyasına Yansıması: Tengerek Örneği", **Yörük Araştırmaları 1**, Konya: Palet Yayınları, (2020): pp. 29-41.
- Tharaud, Charles Bary. **Çukurova**. çev. Tahsin Çulhaoğlu. İstanbul: YKY, 2017.
- "Top consumer companies' palm oil sustainability claims go up in flames". Greenpeace. <https://www.greenpeace.org/usa/news/top-consumer-companies-palm-oil-sustainability-claims-go-up-in-flames/> (accessed September 22, 2021).
- Topçu, Mümin. **Yaşar Kemal'in Eserlerinde Halk Bilimi Unsurları**, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı, Unpublished PhD Dissertation, 2018.
- Toska, Sezgin. **Ekokurgu: Ekolojik Sorunların Çözüm Yolu Olarak Edebiyat**. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2017.
- . "Eugene O'Neill'in İmparator Jones adlı yapıtına ekoeleştirel yaklaşım".

- Türk Dil Kurumu, “Genel Türkçe Sözlük”, <https://sozluk.gov.tr/> (accessed April 22, 2023).
- Türkçe Etimoloji Sözlüğü, “Ekoloji”, <https://www.etimolojiturkce.com/> (accessed April 28, 2023).
- Türkçe Ulusal Dilbilim. (<https://www.dilbilimderneği.org/derlem-dilbilim/> (accessed April 01, 2023).
- Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını. **İnsan ve Çevre**. Ankara: 1982.
- Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/> (accessed April 22, 2023).
- Uluğ, Erol. “Çevre Kirlenmesinin Boyutları”. **İnsan, Çevre, Toplum**. ed.Ruşen Keleş. Ankara: 1997: 41-49.
- Uzuner, Buket. **Uyumsuz Defne Kaman’ın Maceraları Su**, İstanbul: Everest Yayınları, 2012.
- Ünal, Feyzullah. “Toplumsal Ekoloji”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Iss.: 26 (2010).
- Ünal, İbrahim. **Çevre, İslâm ve İnsan**. İstanbul: Gençlik Yayınları, 1994.
- Ünder, H. **Çevre Felsefesi**. Ankara: Doruk Yayıncılık, 1996.
- Weber, Max. “Şehrin Doğası”, **Şehir ve Cemiyet**. Trans. Fırat Oruç. İstanbul: İz Yayınları, 2000.
- **Şehir –Modern Kentin Oluşumu**. Trans. Musa Ceylan İstanbul: Yarı Yayın Yayıncılık, 2010.
- Vikipedi, “Sözlük”, <https://tr.wikipedia.org/wiki> (accessed April 22, 2023).
- Yavuz, Menekşe, Ardalı Büyükarman, Didem. (2020, 12-14 Aralık). *Bir Eko Kurgu Örneği Olarak “Kuşlar da Gitti” Adlı Eserde Toplumsal Dönüşümün Değerlendirilmesi* (Bildiri Sunumu) Sakarya Üniversitesi, Sakarya. <https://www.kongreuzmani.com/18-uluslararası-türk-dünyası-sosyal-bilimler-kongresi.html>
- Yavuz, Menekşe, Ardalı Büyükarman, Didem. “Toplumsal Değişim Bağlamında Al Gözüm Seyreyle Salih Romanı”, **Söylem Filoloji Dergisi**, Iss. : 2. (2020).
- Yavuz, Menekşe, Ardalı Büyükarman, Didem. “Yaşar Kemal’in Deniz Küstü Romanına Ekoeleştirel Bir Yaklaşım”, **Rumeli De Dil ve Edebiyat Dergisi**, Iss. : 21. (2020).
- Yıldızdöken, Çiğdem “Şüpheden Kartezyen Düşünceye Giden Yol”, **Mavi Atlas**, Vol.: 5. Iss.:1. (2017): pp. 44-68.
- Yılmaz, Gazi. “Türkiye’de Kırsal Dönüşüm, Göç Süreçleri ve Sınıfsal Dinamikler: Ünye Örneği”. Master’s Thesis. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020).
- Zenginoğlu, Christina. “Yaşar Kemal ve Dido Sotiriyu’nun Romanlarında Toplumsal Bellek”. PhD Dissertation. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Zeyrek, Yunus. **Kitâb-ı Dedem Korkud –Alâ lisân-ı Tâife-i Oğuzân**, Eskişehir: Eskişehir Türk Dünyası Vakfı, 2015.